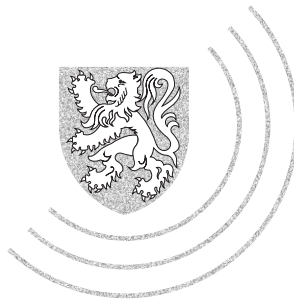

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2001-2002

13 februari 2002

ONTWERP VAN DECREET

houdende instemming met

- **de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de Algerijnse Democratische Volksrepubliek inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Algiers op 24 april 1991,**
- **de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de republiek Tunesië inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Tunis op 8 januari 1997,**
- **de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de Arabische republiek Egypte inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Caïro op 28 februari 1999,**

en met

- **de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de regering van het koninkrijk Marokko inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Rabat op 13 april 1999**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden
uitgebracht door de heer Patrick Hostekint**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Luc Van den Brande.

Vaste leden :

de heren Freddy Sarens, Luc Van den Brande, Walter Vandenbossche, Johan Weyts ;

de heren Louis Bril, Peter Gysbrechts, Jacques Laverge, Stefaan Platteau ;

de heren Karim Van Overmeire, Christian Verougstraete, Miel Verrijken ;

de heren Peter De Ridder, Patrick Hostekint ;

de heer Frans Ramon ;

de heer Etienne Van Vaerenbergh.

Plaatsvervangers :

mevrouw Brigitte Grouwels, de heer Erik Matthijs, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, de heer Jef Van Looy ;

de heren Julien Demeulenaere, Didier Ramoudt, Paul Wille, Marc van den Abeelen ;

mevrouw Hilde De Lobel, de heren Pieter Huybrechts, Luk Van Nieuwenhuysen ;

de heren Marcel Logist, Jacques Timmermans ;

de heer Eloi Glorieux ;

de heer Jan Roegiers.

Zie :

915 (2001-2002)

– Nr. 1 : Ontwerp van decreet

INHOUD

	Blz.
I. Toelichting door de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Buitenlands Beleid	4
II. Vragen en opmerkingen van de leden	5
II. 1. Tussenkoms van de heer Jan Roegiers	5
II. 2. Tussenkoms van de heer Eloi Glorieux	7
II. 3. Tussenkoms van de heer Stefaan Platteau	7
II. 4. Tussenkoms van de heer Karim Van Overmeire	8
II. 5. Tussenkoms van de heer Patrick Hostekint	9
III. Antwoorden van de minister	10
IV. Stemmingen	10
IV.1. Artikelsgewijze stemming	10
IV.2. Stemming over het geheel	10

DAMES EN HEREN,

Op 31 januari 2002 vond in de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden de bespreking plaats van het ontwerp van decreet houdende instemming met de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de Algerijnse Democratische Volksrepubliek inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Algiers op 24 april 1991, de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de republiek Tunesië inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Tunis op 8 januari 1997, de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de Arabische republiek Egypte inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Caïro op 28 februari 1999, en met de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de regering van het koninkrijk Marokko inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Rabat op 13 april 1999 (*Parl. St.* VI. Parl. 2001-2002, Nr. 915/1).

I. Toelichting door de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Buitenlands Beleid

De heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Buitenlands Beleid, licht een aantal verdragsbepalingen toe. In de eerste plaats genieten investeerders van de betrokken partijen dezelfde behandeling als de binnenlandse investeerders. Het is een belangrijk gegeven dat in akkoorden met de Maghreb-landen wordt vastgelegd dat Vlaamse investeerders op dezelfde wijze juridisch, diplomatiek en economisch beschermd worden als de investeerders uit het eigen land. Ook de clause van de meest begunstigde natie, om discriminatie ten opzichte van derde partijen te voorkomen, is van toepassing. De verdragspartijen verbinden zich bovendien tot een vergoedingsplicht in geval van ont-eigenende maatregelen. Het verdrag creëert ook een specifiek juridisch kader waarin geschillen kunnen worden geregeld en waarbij de investeerder eventueel een beroep kan doen op internationale arbitrage.

De politieke en economische schets van de partnerlanden is in de memorie van toelichting bij het ontwerp van decreet opgenomen. De minister beperkt zich om deze reden tot het vermelden van

enkele belangrijke evoluties in de betrokken landen op basis van de meest recente gegevens.

De Vlaamse uitvoer naar Noord-Afrika is in zijn geheel in de eerste zes maanden van 2001 met maar liefst 18,18 percent gestegen.

Vooraf Algerije scoort goed. Tijdens de eerste zeven maanden van 2001 kende de Belgische uitvoer naar Algerije een stijging met 34,5 percent. De stijging van de Vlaamse export is nog een paar procentpunt groter, en bedraagt 34,65 percent.

Op 19 december 2001 paraferden de Europese Unie en Algerije een associatieakkoord dat de handel tussen de EU en Algerije liberaliseert, en dat zich inschrijft in de euromediterrane akkoorden die reeds met andere landen uit de regio werden gesloten. Algerije schaft over een periode van twaalf jaar geleidelijk de invoerheffingen op Europese industriële goederen af. Ook dit is heel belangrijk. De EU zal op haar beurt haar markten meer openstellen voor landbouwproducten. De landbouwproblematiek kwam recent nog ter sprake bij besprekingen in Katar. Er werd gesteld dat landbouwproducten gemakkelijker hun weg in de EU moeten kunnen vinden. Voorts heeft Algerije Europese steun voor de bestrijding van het terrorisme gevraagd. De ondertekening van dit associatieakkoord is voorzien voor het voorjaar van 2002.

Ook de Tunesische economie boekt vooruitgang. Tijdens het laatste decennium van de vorige eeuw bedroeg de groei 5 percent per jaar. Daarnaast werd de inflatie teruggebracht tot minder dan 3 percent, werd het begrotingstekort laag gehouden (2,7 percent in 2000), bleef de openbare schuld onder de 60 percent en bleef de koers van de dinar ten opzichte van de euro stabiel.

De Tunesische regering heeft, met het oog op de realisatie van een Tunesisch-Europese vrijhandelszone tegen 2010, alles in het werk gesteld om haar prioriteiten van privatisering en industriële modernisering te realiseren.

Hoewel de constante economische groei voor een toename van het spaarquotum en van de buitenlandse investeringen zorgt, blijft dit vooralsnog onvoldoende om de officiële werkloosheidscijfers van 15,6 percent in te dijken en om de negatieve effecten van de overgang naar een vrijhandelszone uit te vlakken.

De Vlaamse export bedroeg in 2000 312 miljoen euro. Dat was 15 percent meer dan in 1999. De cij-

fers voor de eerste zes maanden van 2001 suggereerden opnieuw een sterke stijging van maar liefst 24 percent.

Op 7 november 2001 kondigde president Ben Ali een grondwetsherziening aan die het pluralisme zou moeten waarborgen bij de presidentsverkiezingen van 2004. Volgens de oppositie zou die grondwetsherziening er vooral komen om de president de mogelijkheid te bieden om zich kandidaat te stellen voor een vierde ambtstermijn.

De overeenkomst met Egypte maakt investeren in de veruit grootste markt van Noord-Afrika nog aantrekkelijker. Egypte is het grootste Maghreb-land, en heeft ook de grootste bevolking. Voor onze Vlaamse exporteurs biedt het land heel wat mogelijkheden, onder meer omwille van de centrale ligging als uitvalsbasis naar de rest van de Arabische wereld. Egypte is het moedercultuurland van de Maghreb. De Arabische wereld kijkt steeds met zeer grote belangstelling uit naar wat er in Egypte gebeurt. De universiteiten in Caïro zijn op tal van gebieden trendsetter in de Arabische wereld. De overeenkomst met Egypte is dan ook van groot belang.

Sedert 1991 volgt Egypte onder strikte richtlijnen van het Internationaal Muntfonds een koers van macro-economische stabilisering en evenwicht. Dit heeft geleid tot positieve groeicijfers, een lage inflatie, aanzienlijke buitenlandse reserves en een daling van de buitenlandse schuld van 33 miljard US dollar in 1995 tot 26,1 miljard US dollar in maart 2001.

Toch kende Egypte de voorbije twee jaar een aanzienlijke recessie die vooral duidelijk werd in de vermindering van de economische activiteit en een liquiditeitscrisis. Niettemin is de economische toestand niet uitzichtloos. De vier grote inkomstenbronnen (het toerisme, het Suezkanaal, de olie-export en geldtransfers van in het buitenland werkende Egyptenaren) blijven buitenlandse deviezen opbrengen. De toeristische sector herstelde zich na de aanslag in Luxor in 1997, maar de terreuraanslagen van 11 september 2001 zorgden voor een nieuwe terugloop van de toeristische sector in de Maghreb-landen.

De vierde en laatste overeenkomst betreft Marokko. In Marokko doen zich geleidelijk aan belangrijke wijzigingen voor. Na het theocratische gezag van de vroegere koning, stelt men onder het nieuwe koningsschap de eerste aanzetten tot verandering vast. Marokko heeft ervoor gekozen om zijn economie af te stemmen op die van de EU en om

zich te integreren in de toekomstige euromediterrane zone. Hiertoe werden een aantal moderniseringswerken doorgevoerd. Het welslagen van die modernisering en van de integratie zal in ruime mate afhangen van de mogelijkheid om een aanzienlijk deel rechtstreekse investeringen en transfer van technologie uit het buitenland aan te trekken.

Marokko was in 1999 de 45ste handelspartner van België. Binnen de Maghreb is het onze derde klant na Tunesië en Algerije. Voor Marokko bekleedt België de 9de plaats als exportland en de 14de plaats als importland.

Op 14 december 2001 besliste de Vlaamse regering om de samenwerking met Marokko te versterken. De Vlaamse regering wil een aantal initiatieven ten aanzien van Marokko nemen, bijvoorbeeld door het afsluiten van akkoorden over onderwijs en samenwerkingsontwikkeling.

De Vlaamse regering wil ook een signaal geven aan de grote groep Marokkanen die zich hier hebben gevestigd. Zij vinden hier geleidelijk aan een nieuw vaderland, maar ook hun roots en cultuur zullen belangrijk blijven.

Om al deze redenen verzoekt de minister de investeringsakkoorden met Algerije, Tunesië, Egypte en Marokko goed te keuren.

II. Vragen en opmerkingen van de leden

II. 1. Tussenkomst van de heer Jan Roegiers

De heer Jan Roegiers vraagt in welke mate de goedkeuring van ontwerpen van decreet houdende instemming met overeenkomsten een formaliteit is.

De heer Luc Van den Brande, voorzitter, antwoordt dat dit op federaal niveau door de Senaat als een loutere formaliteit wordt beschouwd. Daar worden tot meer dan tien wetsontwerpen tegelijk geagendeerd. Deze commissie opteert er echter voor om minder ontwerpen tegelijk te agenderen, zodat er wat langer bij de verschillende ontwerpen kan worden stilgestaan.

De heer Jan Roegiers antwoordt dat hij niet zozeer de economische aspecten van de overeenkomsten wil belichten, maar wel aandacht wil vragen voor de naleving van de mensenrechten in de landen waarmee deze overeenkomsten worden gesloten. De spreker illustreert aan de hand van twee con-

crete situaties dat blijvende aandacht voor mensenrechten noodzakelijk is.

In de eerste plaats vraagt de heer Jan Roegiers aandacht voor de Sahrawi-bevolking, een volk uit de westelijke Sahara. Sinds 1975 is de westelijke Sahara overgegaan in Marokkaanse handen. Sindsdien gaat het bergaf met dit Berbervolk, dat streeft naar meer zelfbestuur. In dit streven worden de Sahrawi gesteund door de Verenigde Naties, die een voorstel van resolutie goedkeurden om een referendum over zelfbestuur te organiseren. Omwille van economische belangen – in een deel van de westelijke Sahara zou olie zijn gevonden – werd dit referendum intussen voor de tweede maal uitgesteld.

Bij een recent bezoek aan Marokko, noemde de Franse president Chirac de westelijke Sahara de meest zuidelijke provincie van Marokko. Dit is kenmerkend voor wat de internationale gemeenschap over dit vergeten volk denkt. Deze uitspraak was een grove belediging voor de Sahrawi, die zoeken naar erkenning en zelfbestuur. Ook de Marokkaanse koning heeft op een rondreis door zijn land niet willen reageren op een uitnodiging van de voorzitter van het Frente Polisario. Hij wilde op geen enkele manier in dialoog treden met de Sahrawi. De Sahrawi leven in vluchtelingenkampen langs de Algerijnse grens. Ondanks de erbarmelijke omstandigheden waarin ze leven, zijn ze er toch in geslaagd om op vrij moedige wijze eigen onderwijs en een eigen gezondheidssysteem te organiseren. De Sahrawi worden manu militari onderdrukt door de Marokkaanse regering.

De spreker stelt de minister twee concrete vragen met betrekking tot de Sahrawi. Is de minister bereid namens de Vlaamse regering formeel of informeel in contact te treden met de regering in ballingschap van de Sahrawi? Is hij bereid, indien dit opportuun lijkt, om logistieke hulp of noodhulp aan de bevolking van de westelijke Sahara te sturen?

Ten tweede verwijst de spreker naar Egypte, dat de laatste maanden voor heel wat ophef heeft gezorgd in mensenrechtenkringen door op 11 mei 2001 54 homo's op de Queen boot te arresteren op verdenking van 'immoreel gedrag en minachting aan de religie'. Dat de Egyptische pers zijn boekje te buiten is gegaan, bewijst dat namen, adressen, persoonlijke gegevens van de gearresteerden tot en met de naam van hun werkgever werden gepubliceerd. De Egyptische ambassadeur in België heeft reeds laten verstaan dat de grondwet homoseksu-

aliteit op zich niet verbiedt. De mannen zouden wel worden vervolgd omwille van misbruik van het geloof, verspreiding van extremistische ideeën, stoken van burgerlijke onrust, en losbandigheid. De betrokkenen moesten terecht staan in een staatsveiligheidsrechtbank, wat overeenkomt met een militaire rechtbank. Dit betekent dat zij ook niet in beroep kunnen gaan tegen hun veroordeling. Mensenrechtenorganisaties als Human Rights Watch en Amnesty International erkennen de gearresteerden als gewetensgevangenen omdat ze de facto enkel omwille van hun geaardheid werden gevangen genomen. Uiteindelijk werden 23 van deze mannen veroordeeld tot zware straffen, een onder hen zelfs tot vijf jaar cel. Naar aanleiding daarvan werden heel wat briefschrijfacties georganiseerd. De Egyptische ambassadeur in België heeft hierop gereageerd. Hij erkent de arrestatie maar zegt expliciet dat de mannen omwille van smaad aan het geloof werden veroordeeld. Het feit dat de ambassadeur heeft gereageerd op een briefschrijfactie, bewijst dat dergelijke mensenrechtenacties en diplomatieke acties zinvol zijn, en dat Egypte zeker niet ongevoelig is voor wat de buitenlandse publieke opinie over bepaalde ontwikkelingen in het land denkt. Ook de heer Louis Michel, federaal minister van Buitenlandse Zaken, heeft al gereageerd. Hij heeft meegedeeld dat er onder het Belgische voorzitterschap van de Europese Unie een oproep is gericht tot de Egyptische president, die de veroordeling moet ondertekenen, om clementie aan de gearresteerden te verlenen.

De spreker vraagt of de minister bereid is om de Egyptische ambassadeur in België te vragen wat de precieze gebeurtenissen en omstandigheden waren waarin de arrestaties zijn verricht, en wat moet worden verstaan onder 'smaad aan het geloof'.

De spreker besluit dat er niet licht mag worden omgegaan met schendingen van mensenrechten in landen waarmee overeenkomsten worden gesloten. De spreker stelt in de memorie van toelichting en in de beslissing van de regering te hebben gelezen dat er werkelijk aandacht is voor de mensenrechten in deze landen. De spreker zou wel graag vernemen hoe de naleving van de mensenrechten zal worden opgevolgd. Zal dit daadwerkelijk worden gecontroleerd? Bestaat de mogelijkheid om met tussentijdse rapporten te werken, die desgewenst in deze commissie kunnen worden besproken? De spreker rekent terzake ook op de goodwill van de minister, die in het verleden reeds blijk heeft gegeven van een daadwerkelijke inzet voor pacifisme en respect voor mensenrechten.

II.2. Tussenkomst van de heer Eloi Glorieux

De heer Eloi Glorieux sluit zich aan bij de tussenkomst van de heer Jan Roegiers. De spreker kan zich volledig vinden achter zijn betoog. De spreker stelt dat hij enkele weken geleden, met het oog op de bespreking van dit ontwerp van decreet, een aantal gegevens heeft opgevraagd bij Amnesty International. Deze bevestigen volledig het verhaal van de heer Jan Roegiers.

De spreker stelt dat het westen zijn eigen verantwoordelijkheid inzake mensenrechten niet onder stoelen of banken mag steken. Men mag geen beschuldigende houding aannemen ten aanzien van de Maghreb-landen. Een land als Algerije heeft een koloniaal verleden. Ook tijdens de koloniale periode werden de mensenrechten niet nageleefd zoals het hoort. De westerse cultuur was daar verantwoordelijk voor. De spreker haalt als voorbeeld aan dat Frankrijk de nomadenvolkeren in de Algerijnse woestijn als proefkonijnen gebruikte voor kernproeven. Dit spreekt de huidige mensenrechtenschendingen in de Maghreb-landen uiteraard niet goed. De spreker stelt dat men de laatste jaren wel een gunstige evolutie vaststelt in deze landen.

De spreker vindt dat de minister in zijn toelichting terecht stelt dat Egypte een land is met een rijk historisch cultureel erfgoed. Anderzijds is het wel jammer dat dit land nog steeds de doodsstraf toepast.

De spreker vindt het opvallend dat in de tekst van het ontwerp staat vermeld dat ordehandhaving een topprioriteit is voor de Egyptische regering. Egypte voert immers een door het IMF opgelegd economisch programma door, en heeft met zeer grote armoede te kampen. Dit wijst erop dat repressie vaak het gevolg is van bepaalde door het westen opgelegde herstructureringsmaatregelen die niet altijd de arme bevolking ten goede komen. Het is dan ook belangrijk voor landen als Egypte dat het westen nadenkt over de noodzaak van een schuld-kwijtschelding of -herschikking, in plaats van bepaalde door het IMF opgelegde maatregelen per se, en in vele gevallen zelfs manu militari, aan de bevolking op te leggen. Voor een land als Egypte waar 50 percent van de bevolking juist op of onder de armoedegrens leeft, is dit van groot belang.

De spreker stelt dat hij het genoeg had in maart 2000 in Rabat deel te nemen aan de wereldmars van de vrouwenbeweging voor de rechten van de vrouw. 1 miljoen deelnemers stapten in Rabat mee op. Tegelijk vond in Cassablanca een tegenbetoging plaats met ongeveer 500.000 deelnemers. Het ging

om integristen die zich verzetten tegen de afschaffing van de Familiecodex. In Rabat was dit een van de centrale eisen. Gelukkig zijn er steeds meer voorstanders van de afschaffing van de Familiecodex. De spreker stelt dat de civiele maatschappij in Marokko, gaande van intellectuelen tot progressieve imams, syndicalisten en kunstenaars, verheugd zijn dat er sinds het aantreden van de nieuwe, jonge koning Mohammed VI duidelijk meer vrijheid is. Voor het eerst konden ze zich verenigen. Vroeger zou een dergelijke manifestatie nooit hebben kunnen plaatsvinden. Hun boodschap was om zoveel mogelijk de internationale samenwerking met hun land te bevorderen. Deze BLEU-samenwerking kan hier ongetwijfeld deel van uitmaken.

De spreker vraagt dat de Vlaamse regering in de marge van de goedkeuring van de BLEU-overeenkomst, aan de betrokken landen de bezorgdheid over de mensenrechtenschendingen overbrengt. Men mag wel zijn eigen verantwoordelijkheid niet ontlopen. Het is belangrijk dat men er zorg voor draagt dat de economische samenwerking in het kader van de BLEU-overeenkomst ook oog heeft voor de noden van de arme lokale bevolking, en niet enkel voor de eigen economische betrachtingen.

II.3. Tussenkomst van de heer Stefaan Platteau

De heer Stefaan Platteau stelt dat het hem verheugt dat voorliggende overeenkomsten ook een economisch aspect bevatten, dit in tegenstelling tot het akkoord inzake samenwerking op het gebied van cultuur, taal, onderwijs en wetenschappen tussen de Vlaamse regering en de regering van de Franse Republiek, ondertekend in Brussel op 28 september 2000 dat zonet werd goedgekeurd (Parl. St. Vl. Parl. 2000-2001, nr. 767/1).

De spreker is het met de voorgaande sprekers eens dat er in de betrokken Maghreb-landen nog heel wat problemen zijn. Omwille van de beperkte tijd, stelt de spreker niet gedetailleerd op deze problemen te zullen ingaan. Wel stelt hij dat deze commissie steeds het principe heeft gehanteerd dat het juist voor landen waar er problemen zijn, belangrijk is dat er samenwerking tot stand komt. Via samenwerking kan Vlaanderen immers een voorbeeldfunctie trachten te vervullen, en pogen om deze landen positief te beïnvloeden. De spreker stelt dan ook voorliggend ontwerp te zullen goedkeuren.

De spreker betreurt dat de overeenkomst met de Algerijnse Democratische Volksrepubliek al van

1991 dateert. Hij vindt dat overeenkomsten zo snel mogelijk moeten worden goedgekeurd. Zo niet, gaat er tijd verloren. Bovendien geeft men zo ook de indruk dat men geen belang hecht aan de overeenkomst.

Met betrekking tot Algerije en Marokko stelt de spreker dat de VUB op zeer actieve en concrete wijze knowhow inzake geneeskunde overdraagt. De overdracht van wetenschap en knowhow in het voordeel van deze volkeren is zeer belangrijk. De spreker vraagt de minister om meer middelen vrij te maken voor dergelijke kennisoverdracht.

De spreker noemt de economische resultaten waarvan sprake in de memorie van toelichting schitterend. De economieën van de verschillende Maghreb-landen worden ook opener. De contacten en mogelijkheden tot samenwerking nemen toe.

De spreker vraagt meer aandacht voor de Berberbevolking, die een eigen taal, cultuur en identiteit heeft. Bovendien is dit volk ook in aantal belangrijk. In de nabije toekomst zal men de problemen van de Berbervolkeren moeten aanpakken.

De spreker vraagt ook aandacht voor de vrouwenrechten. Deze moeten absoluut verbeteren. Vlaanderen kan terzake een positieve invloed uitoefenen. De spreker denkt wel dat er een positieve evolutie aan de gang is. Ook vanuit de islamfilosofie kan men deze evolutie niet tegenhouden.

Ook de kinderrechten zijn in de betrokken Maghreb-landen niet wat ze bij ons zijn. Met betrekking tot Marokko, vraagt de spreker aandacht voor de problematiek van de 'ontvoerde' kinderen. Hij vraagt dat de minister terzake aan de kar duwt. Dit is een ernstig probleem. Heel wat kinderen worden ontvoerd. Op het niveau van de hoogste instanties, met name bij de premier en de federale minister van Buitenlandse Zaken, zijn er personen die zich bijna permanent bezighouden met de dossiers van de ontvoerde kinderen. De spreker stelt ook al in zijn eigen gemeente met deze problematiek te zijn geconfronteerd. Twee meisjes zijn er ontvoerd naar Marokko. Gelukkig zijn ze intussen teruggekeerd. De spreker wil even het boek vermelden dat de moeder van deze meisjes heeft geschreven naar aanleiding van het voorval: 'Eurodisneyland ligt in Marokko'. De vader had immers doen uitschijnen dat hij met zijn kinderen naar Marokko zou gaan. Dit is een prototype van tal van analoge ontvoeringen. Gelukkig raken stilaan enkele ontvoeringen opgelost. Niettemin dient terzake nog veel werk te worden verricht. Vlaanderen kan langs diplomatieke weg goed werk leveren in het belang van de

mensheid en de kinderrechten. In Marokko zelf ontstaat ook een tendens om hier meer aandacht aan te besteden. De komst van de nieuwe jonge koning Mohammed VI is daar niet vreemd aan. Diegenen die in Marokko de verantwoordelijkheid dragen, staan achter deze evolutie, maar het zijn de instellingen, de wetgeving en de tradities die dit tegenhouden. Het is dan ook op dit vlak dat er moet worden gewerkt, zodat ook instellingen, wetgeving en tradities meer rekening houden met de menselijk gevoelens.

De spreker stelt het ontwerp van decreet te zullen goedkeuren.

II.4. Tussenkost van de heer Karim Van Overmeire

De heer Karim Van Overmeire stelt namens zijn fractie dat hij het ontwerp zal goedkeuren. De landen ten zuiden van de Middellandse Zee zijn van zeer groot belang, niet alleen voor Vlaanderen, maar voor heel de Europese Unie. Men stelt in dit gebied een aantal belangrijke evoluties vast. Een van de belangrijkste evoluties is de demografische evolutie. Terwijl Europa veroudert, is er daar sprake van een zeer jonge bevolking, zelfs van een demografische explosie. Men kan enkel hopen dat men daar tot stabiliteit komt. Het stimuleren van de economische ontwikkelingen is in dat opzicht van groot belang. Men moet ook hopen dat de regeringen van deze landen het westen zo goed mogelijk gezind zijn. Op lange termijn moet dit de strategie van het westen zijn.

De spreker vindt het al te eenvoudig om te stellen dat het fundamentalisme zijn wortels vindt in armoede en economische achterstand. De problematiek is veel complexer. In landen als Saoedi-Arabië, Katar en Bahrein is de persoonlijke welstand zeer hoog. Toch houdt men er rigoureus vast aan een bepaalde interpretatie van de islam. Door de armoede weg te nemen, zal het fundamentalisme dus niet verdwijnen. Hoewel een middenklasse en een deel van de hogere klasse een modernisering wil doorvoeren die de westerse waarden en het westerse economische model overneemt, stelt men in de praktijk vast dat deze modernisering bijna overal van bovenaf moet worden opgelegd. Telkens wanneer men de democratie laat spelen, kiest men voor een stap terug. Het is zeer moeilijk om deze problematiek goed te kunnen inschatten vanuit een westerse invalshoek, die medebepaald is door de westerse geschiedenis. Men kan niet zomaar het westerse model, dat historisch bepaald is, overplaatsen op deze gebieden. Men mag ook niet denken dat men van alle gevaar gered is wanneer men

een modernisering, democratisering en overname van waarden heeft bereikt. Iran bewijst dat een land ook een stap terug kan zetten. Ook in Afghanistan stond men eind jaren zeventig, begin jaren tachtig verder dan nu op het vlak van vrouwenrechten.

Er werd terecht gewezen op het bestaan van minderheden die bedreigd worden en wiens rechten niet worden gerespecteerd, zoals de Berbers in Algerije, homoseksuelen in Egypte, de bevolking van de westelijke Sahara in Marokko. Ook de vrouwenrechten kwamen ter sprake. De spreker wenst evenwel ook aandacht te vragen voor de Koptische minderheid in Egypte. Dit is een zeer belangrijke bevolkingsgroep, die ongeveer 10 percent van de bevolking uitmaakt. Net als de andere christelijke kerken in het midden-oosten en de Arabische wereld zijn de Koptische christenen op een terugweg. De spreker betreurt dat een aantal oorspronkelijke christelijke kerken op een terugweg zijn. Dit is een stuk van het werelderfgoed dat verloren gaat. De spreker vindt het onaanvaardbaar dat in Egypte een Kopt zich tot de islam mag bekeren, maar dat een islamiet die zich tot het christendom bekeert, de doodstraf riskeert. Een christelijke vrouw mag met een moslim huwen, maar een moslimvrouw riskeert de doodstraf wanneer ze met een christen huwt. Er gelden in Egypte heel wat wetten die erop gericht zijn om op termijn van Egypte een islamstaat te maken. Men wil er de Koptische godsdienst liquideren. In de andere Arabische landen zijn de christelijke godsdiensten trouwens al geliquideerd. Als men de evolutie van de godsdiensten in Noord-Afrika en het midden-oosten bekijkt, ziet men dat ruim honderd jaar geleden een kwart tot een derde van de bevolking daar nog christelijk was. Op dit ogenblik is dat nog maar ongeveer 10 percent. Dit heeft met verschillende factoren te maken, onder meer immigratie.

II.5. Tussenkomst van de heer Patrick Hostekint

De heer Patrick Hostekint sluit zich aan bij de tussenkomsten over mensenrechten van de voorgaande sprekers.

De spreker stelt dat dit een economisch akkoord is om investeringen te beschermen, waarvan in de eerste plaats de Vlaamse bedrijven in de Maghreb-landen zullen profiteren. Dit akkoord wordt dan ook gedeeltelijk uit eigenbelang afgesloten.

Het heeft tien jaar geduurd vooraleer het akkoord met Algerije ter goedkeuring wordt voorgelegd. Dat is te lang, aldus de spreker.

De spreker stelt dat in het algemeen in akkoorden wordt gerefereerd naar de mensenrechten, en dat er een sociale clausule wordt opgenomen, zodat de verdragsluitende partij de mogelijkheid heeft om het verdrag op te zeggen wanneer de mensenrechten niet worden nageleefd. Voor dit akkoord is dit evenwel niet het geval.

De spreker benadrukt dat Vlaanderen geen beschuldigende houding mag aannemen ten aanzien van de Maghreb-landen. Ook hier heeft men er vele honderden jaren over gedaan om tot een democratische samenleving te komen met respect voor de rechten van iedereen. Zelfs hier worden sommige rechten nog dagelijks met de voeten getreden. De schandalen van de afgelopen jaren tonen aan dat kinderrechten ook hier niet altijd worden nageleefd. Dit neemt niet weg dat de mensenrechten, en meer bepaald de rechten van vrouwen, homoseksuelen en bepaalde religieuze groepen in de Maghreb-landen inderdaad worden geschonden. Men zou dan ook kunnen opteren voor een opvolgingsrapport, of protesteren bij de betrokken ambassadeurs. In elk geval zou Vlaanderen moeten eisen dat in akkoorden een clausule met betrekking tot mensenrechten wordt opgenomen, zodat er een eind kan worden gesteld aan het contract wanneer de mensenrechten niet worden nageleefd.

Marokko is een prioritair land voor het Vlaams buitenlands beleid, ook op het vlak van onderwijs. Minister Marleen Vanderpoorten heeft in juni een onderwijsakkoord met Marokko afgesloten. Ook in de beleidsbrief van minister Bert Anciaux staat vermeld dat Marokko een prioritair land is voor ontwikkelingssamenwerking. Vlaanderen heeft veel relaties met Marokko. Deze relaties zullen in de toekomst nog toenemen, onder meer omwille van de grote groep Marokkanen die in België en Vlaanderen wonen. Een andere reden voor samenwerking zijn de economische problemen van Marokko. Marokko is nog altijd geen ontwikkeld land. Het vertoont zelfs eerder de kenmerken van een ontwikkelingsland. Vlaanderen moet eisen dat in akkoorden die door het Vlaams Parlement moeten worden goedgekeurd, een sociale clausule en een clausule voor het respect voor de mensenrechten wordt opgenomen. Dit is nodig. De betrokken landen kunnen immers nog niet met België worden vergeleken. Egypte heeft zelfs nog met een zekere oorlogssituatie te kampen.

De spreker stelt dat de sp-a-fractie het ontwerp zal goedkeuren.

III. Antwoorden van de minister

De minister antwoordt dat de BLEU-akkoorden type-akkoorden zijn. Ze worden door alle betrokken landen identiek ingevuld. Ze zijn te nemen of te laten. Het is moeilijk om er op te staan dat er een sociale clausule en een clausule met betrekking tot het respect voor de mensenrechten wordt in opgenomen. Dit is wel mogelijk voor afzonderlijke akkoorden, zoals de overeenkomst inzake handel, ontwikkeling en samenwerking tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten enerzijds, en de republiek Zuid-Afrika anderzijds, met de Bijlagen I tot X, met de Protocolen 1 en 2, en met de Slotakte, ondertekend in Pretoria op 11 oktober 1999 (*Parl. St. VI. Parl. 2001-2002, Nr. 943/1*). Deze overeenkomst bevat wel specifieke voorwaarden.

Over de economische draagwijdte van het akkoord werden geen fundamentele opmerkingen geformuleerd.

Het merendeel van de opmerkingen handelden over de mensenrechten. De minister antwoordt dat hij aan federaal minister Louis Michel heeft gevraagd om de zaak van de Sahrawi met de Egyptische ambassadeur te bespreken. Dit is ook gebeurd. Ook de Europese Unie heeft namens al haar leden bij de Egyptische regering protest aangetekend. Het was wel niet de bedoeling om hiermee het algemeen cultuur- en gedragspatroon in Egypte te wijzigen. De minister stelt dat er een groot verschil was tussen de reactie van de Egyptische regering enerzijds en die van de pers en het publieke forum anderzijds. Het publieke forum reageert zeer repressief ten opzichte van mensen met een andere geaardheid, terwijl de regering hier doelbewust niet op heeft ingespeeld.

De analyse van de heer Karim Van Overmeire dat niet alleen armoede, maar tal van factoren tot extremisme leiden, is correct. In de Maghreb-landen wordt de westerse cultuur als agressief gepercipieerd. Men heeft daar de indruk dat een aantal waarden die eeuwenlang werden gekoesterd, door het westerse gedragspatroon en de westerse filosofie dreigen verloren te gaan. Ze hebben schrik hun identiteit te verliezen. Identiteit heeft met meer dan taal te maken. Ook iemands historische bagage bepaalt zijn identiteit. De heer Patrick Hostekint heeft gelijk dat men het westerse model niet kan opleggen aan de Maghreb-landen.

De minister belooft om een afspraak te maken met de Egyptische ambassadeur om de problematiek van de mensenrechten met hem te bespreken. Dit neemt wel niet weg dat Vlaanderen Egypte als een

belangrijk Maghreb-land beschouwt, en positief wenst te beoordelen, temeer daar dit land ook een belangrijke rol speelt in het vredesproces in het midden-oosten. De minister wil vermijden dat deze belangrijke schakel in het pacificatieproces verloren zou gaan. Het westen heeft Egypte hiervoor meer dan nodig.

De minister benadrukt dat het BLEU-akkoord met Marokko niet betekent dat de verovering van de westelijke Sahara door Marokko een officiële goedkeuring krijgt. Dat staat los van dit akkoord. De Vlaamse regering hanteert het principe dat daar waar verscheidenheid bestaat, vormen van zelfbestuur moeten kunnen worden ingebracht. Vermits Marokko een prioriteit is voor de Vlaamse buitenlandse betrekkingen, neemt de minister zich voor om een aantal afspraken met Marokko te maken. De minister wil bekijken of hij Marokko kan bezoeken. Hij zal deze problematiek dan zeker ter sprake brengen.

De minister belooft de opmerkingen van de heer Stefaan Platteau over het onderwijs aan minister Vanderpoorten door te geven. Minister Vanderpoorten neemt zich voor om Marokko in het kader van het onderwijsakkoord te bezoeken en afspraken te maken met dat land.

IV. Stemmingen

IV.1. Artikelsgewijze stemming

Artikelen 1 tot en met 5

De artikelen 1 tot en met 5 worden unaniem met 11 stemmen aangenomen.

IV.2. Stemming over het geheel

Het ontwerp van decreet wordt unaniem met 11 stemmen aangenomen.

De verslaggever,

De voorzitter,

Patrick HOSTEKINT Luc VAN DEN BRANDE